

Қазақстан Республикасы
(қарауына ЕҚТА)
Ауыл шаруашылығы министрлігі
жататын мемлекеттік
Орман және аңшылық шаруашылығы
органның атауы)
Комитеті
2008 жылғы « 06 »
№ _____ бұйрығымен (шешімімен)
бектілген

Қазақстан Республикасы
(қарауына ЕҚТА)
Ауыл шаруашылығы министрлігі
жататын мемлекеттік
Орман және аңшылық шаруашылығы
органның атауы)
Комитеті
2008 жылғы « 06 »
№ _____ бұйрығымен тіркелген
(ЕҚТА-ның ерекше бөлімі)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ МИНИСТРЛІГІ
ОРМАН ЖӘНЕ АҢШЫЛЫҚ ШАРУАШЫЛЫҒЫ КОМИТЕТІ
«ҮСТІРТ МЕМЛЕКЕТТІК ТАБИҒИ ҚОРЫҚ» МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ
(ерекше қорғалатын табиғи аумақтың атауы)

ПАСПОРТЫ

2008 жыл

1. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтың атауы, оның түрі мен санаты
Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі, Орман және
 аңшылық шаруашылығы комитеті, «Үстірт мемлекеттік табиғи қорық»
 мемлекеттік мекемесі-мемлекеттік табиғи қорықтар түріне және республикалық
 маңызы бар санатқа жатады.

2. Ерекше қорғалатын табиғи аумақ құрылған немесе кеңейтілген
 мемлекеттік орган актісінің атауы, нөмірі және қабылданған күні
«Үстірт мемлекеттік қорығын ұйымдастыру туралы» Қазақ ССР Министрлер
 Кеңесінің 1984 жылғы 12 шілдедегі №294 қаулысы.

3. Қарауында ерекше қорғалатын табиғи аумақ бар мемлекеттік органның
 атауы
Қазақстан Республикасы, Ауыл шаруашылығы министрлігінің Орман және
 аңшылық шаруашылығы комитеті.

4. Заңды тұлға мәртебесі жоқ ерекше қорғалатын табиғи аумақты қорғау
 жүктелген ұйымның атауы

5. Туристік инфрақұрылымы, шекарасының сипаттамасы, географиялық
 координаттары, аумағының көлемі және күзет аймағы көрсетілген карта-
 схемасы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтың орналасқан жері.

5.1 Ерекше қорғалатын табиғи аумақтың орналасқан жері:
Қазақстан Республикасы, Маңғыстау облысы, Қарақия ауданы.
 (облыс, аудан, елді мекен)

5.2 Ерекше қорғалатын табиғи аумақ шекарасының сипаттамасы:
Қорық шекарасы солтүстігінде (43°23'с.е.-54°35'ш.б.) Сенек – Қоңырат
 жолының оңтүстігімен жағалай өтеді. Шығысында (43°16'с.е.-54°54' ш.б.)Сенек
 – Қоңырат жолы мен Көкесем құдығына баратын жол қиылысынан басталып,
 17 км оңтүстікке, Көкесем құдығына дейін барады. Көкесем құдығынан
 шығысқа бұрылып, 11 км жүргеннен кейін (43°06' с.е.-55°00' ш.б.) оңтүстікке
 бұрылады да, 15 км жүріп Жанқи қауымына барады.(43°01'с.е.-54°54'ш.б.) Одан
 батысқа бұрылып Кендірлі алқабына тіреледі. Әрі қарай оңтүстік – батысқа
 (42°54'с.е.-54°33'ш.б.) 11 км, содан соң батысқа(42°54'с.е.-54°31'ш.б.) 3 км
 жүріп барып, кілт оңтүстікке бұрылады да шынды 2-5 км қашықтықта жағалап
 отырып, Елшібек құдығынан 2 км жерден өтіп, Елшібек қауымына тіреледі.
 Бұдан әрі шекара Елшібек - Өнере жолының солтүстік жағын бойлай жүріп
 отырып Өнере бұлағынан 1 км жердегі жол қиылысына(42°36'с.е.-54°09'ш.б.)
 келеді. Осы жерден 9,5 км солтүстікке(42°41'с.е.-54°09'ш.б.) бағыттады
 Содан соң 12 км-дей шығысқа бұрылып сор ортасына(42°40'с.е.-54°18'ш.б.)
 дейін жетеді. Сор ортасымен 32 км солтүстік бағытта жүріп отырып
 Шапқактымұрын тау тұмсығына 4 км жетпей солтүстік-батысқа(42°59'с.е.-
 54°17'ш.б.) бұрылып 12 км, одан соң солтүстікке 7 км жүріп, шығысқа бұрылып
 6 км-ден соң (43°03'с.е.-54°19'ш.б.) Айтманашы құдығына барады. Құдықтан

күмді жағалап 6 км солтүстікке, одан солтүстік-батысқа 6 км жүріп (43°07'с.е.-54°21'ш.б.), осы жерден солтүстік бағытта жүріп отырып Сенек – Қоңырат жолымен қиылысады.

(заңды тұлға мәртебесі бар ЕҚТА шекарасының сипаттамасы ЕҚТА бұрылыс нүктелері бойынша және географиялық координаттары көрсетіле отырып беріледі, заңды тұлға мәртебесі жоқ ЕҚТА шекарасының сипаттамасы табиғи шектер бойынша беріледі)

5.3 ЕҚТА-ның жалпы алаңы – 223 342 га;

«Үстірт мемлекеттік қорығын ұйымдастыру туралы» Қазақ ССР Министрлер Кеңесінің 1984 жылғы 12 шілдедегі №294- қаулысы.

(табиғат қорғау ұйымы аумағының алаңы тұрақты жер пайдалану құқығының мемлекеттік актілеріне сәйкес; мемлекеттік табиғат ескерткіштерінің, мемлекеттік табиғи қаумалдарың, мемлекеттік қорық аймақтарының алаңы – Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе облыстық (республикалық маңызы бар қаланың, астананың) атқарушы органының ЕҚТА құру туралы шешіміне сәйкес беріледі)

5.4 ЕҚТА қорғау аймағының алаңы – 56 800 га.

«Маңғышлақ облысы, Ералиев ауданының ауданының аумағында орналасқан Үстірт мемлекеттік қорығының күзет аймағының режимі туралы» Ералиев аудандық халық депутаттар кеңесі атқару комитетінің 18.06.1987 жылғы №188 шешімі.

(ЕҚТА қорғау аймағын белгілеу туралы облыстық (республикалық маңызы бар қаланың, астананың) атқарушы органы шешімінің атауы, нөмірі мен күні көрсетіледі)

5.5 ЕҚТА инфрақұрылымы көрсетілген ЕҚТА карта-схемасы

Үстірт мемлекеттік табиғи қорығының инфрақұрылымы көрсетілген картасы қосымша тіркелді.

(ЕҚТА карта-схемасына ЕҚТА-ның қазіргі және жоспарланып отырған инфрақұрылымы: ЕҚТА туристік маршруттары мен соқпақтары, шатырлы лагерьлер, жағажайлар, тамашалау алаңдары, уақытша құрылыстар (сауда нүктелері, дүңгіршіктер, жазғы дәмханалар, қайық стансалары, жалдау бекеттері, жылжымалы вагондар мен трейлерлер) енгізіледі. ЕҚТА туристік маршруттары мен соқпақтарының тізбесі (жол берілетін рекреациялық жүктеме көрсетіліп) және ЕҚТА аумағында орналастырылған қазіргі және жоспарланып отырған уақытша құрылыстардың тізбесі (жол берілетін өткізу қабілеті көрсетіліп) ЕҚТА карта-схемасына бөлек тіркеледі.

6. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтағы мемлекеттік табиғи-қорық қоры объектілерінің тізбесі олардың сандық және сапалық сипаттамасымен бірге паспорттың 1-қосымшасында келтіріледі.

6.1. Үстірт мемлекеттік табиғи қорығының өсімдіктер мен жануарлар дүниесінің жай-күйін айқындайтын индикаторлық түрлер.
(ЕҚТА атауы)

6.1.1 Өсімдіктер:

Үстірт қорығында өсімдіктердің 263 түрі кездеседі, соның ішінде 5 түрі Қызыл Кітапқа тіркелген (бор рияңы, кәдімгі жұмсақ жеміс, майда қатыран, хиуа сораңы, берік сүттіген).

Индикаторлық түрлері:

- шығыс мортығы – мортук восточный – eremopyron orientale;
- ақ жусан – полынь белая – a.terra-aibae;
- имек кызылтаңдай – ремерия отогнутая – roemeria retracta;
- оңтүстік камысы – тростник южный – phradmites ustralis;
- ұзын жыңғыл – гребенщик вытянутый – tamarix elongata;
- кызыл қойжелкек – козлобородник красный – tragopogon ruber;
- нәзік киікоты – зизифора тонкая – ziziphora tenuior;
- сасық курай – ферула воночая – ferula assa-foetida;
- ақ сексеуіл – саксаул белый (персидский) – haloxylon persicum
(өсімдіктердің индикаторлық түрлері санамалады)

6.1.2 Жануарлар:

Үстірт қорығында сүтқоректілердің 29 түрі, бауырымен жорғалаушылардың 15 түрі, құстардың 111 түрі, қосмекенділердің 1 түрі, омыртқасыздардың 300-ге жуық түрі кездеседі, соның ішінде Қызыл Кітапқа сүтқоректілердің 8 түрі (үстірт арқары, қарақұйрық, сабаншы, қаракұлақ, шұбар күзен, шағыл мысығы, итаю, ақбауыр жарқанат), бауырымен жорғалаушылардың 1 түрі (төртжолакты қарашұбар жылан), құстардың 10 түрі (ителгі, лашын, бүркіт, дала қыраны, жыланжегіш қыран, жұртшы, үкі, қарабай, қарабауыр бұлдырық, жорға дуадақ) тіркелген.

Индикаторлық түрлері:**Сүтқоректілер:**

- үстірт арқары – устюртский горный баран – ovis vignei arcal;
- қарақұйрық – джейран – gazella subgutturosa;
- ақбауыр жарқанат – otonycteris hemprichi;
- қаракұлақ – felis caracal;
- шағыл мысығы – felis margarita;
- сабаншы – felis manul;
- итаю – melivorna capensis;
- шұбар күзен – vormela peregusna;
- құм қояны – заяц-песчаник – lepus tolai;

Бауырымен жорғалаушылар:

- дала ешкіемері – степная агама – t.songuinolentus;

Құстар:

- дала бозторғайы – степной жаворонок – melanocorypha calandra;
- күз қарлығашы – скалистая ласточка – Riparia rupestris scor;
- үкі – филин – bubo bubo;
- қарабауыр бұлдырық – чернобрюхий рябок – pterocles orientalis;
- лашын - falco peregrinus Tunstall;
- ителгі - falco cherruq Gray;
- бүркіт - aquila chrysaetos;
- дала қыраны - aquila rapax;
- жыланжегіш қыран – circaetus ferox;
- жұртшы - neophron percnopterus;
- қарабай - plegadis falcinellus;
- жорға дуадақ - otis undulate Jacq;

6.1.3 Жануарлардың индикаторлық түрлерінің саны паспортқа 2-қосымшада келтіріледі.

6.2. Үстірт мемлекеттік табиғи қорығының аумағында орналасқан
(ЕҚТА атауы)

тарихи-мәдени мұра объектілері:

1. Балуанияз Ата қорымы;

2. Көкесем қорымы:

(тарихи-мәдени мұра объектілері санамаланады)

6.2.1 Тарихи-мәдени мұра объектілерінің тізбесі паспортқа 3-қосымшада келтіріледі.

7. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтың функционалдық аймақтары және олардың күзет режимінің түрлері, жер учаскелерінің аралас меншік иелері мен жер пайдаланушылар, күзет аймағындағы табиғат пайдалану жөніндегі олардың міндеттемелері мен ауыртпалықтары туралы мәліметтер

7.1 Функционалдық аймақтары бойынша ерекше қорғалатын табиғи аумақтың күзет режимдері:

р/с №	Функционалдық аймақтың атауы	Алаңы, га	Күзет режимі
1	2	3	4
1	Қорықтық аймақ	223342	қорық
	БАРЛЫҒЫ:	223342	

7.2 ЕҚТА-да және оның күзет аймағында орналасқан жер учаскелерінің меншік иелері мен жер пайдаланушылар, олардың табиғат пайдалану жөніндегі міндеттемелері мен ауыртпалықтары туралы мәліметтер

Үстірт мемлекеттік табиғи қорығының күзет аймағы «Сенек» ЖІПС ауыл шаруашылық жерлерімен шектеседі.

(жер санаттары мен жер учаскелерінің алаңдары, сондай-ақ табиғат пайдалануда белгіленген міндеттемелер мен ауыртпалықтар көрсетіле отырып, ЕҚТА мен оның күзет аймағының шекараларында орналасқан жер учаскелерінің барлық меншік иелері мен бөтен жер пайдаланушылардың тізбесі келтіріледі).

8. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда қызметтің рұқсат етілген және тыйым салынған түрлері, сондай-ақ жекелеген қызмет түрлеріне қойылған шектеулер.

Үстірт мемлекеттік табиғи қорығының аумағында рұқсат етілген қызмет түрлері:

1. Мемлекеттік табиғи қорық пен оның күзет аймағының биологиялық саналуандығын қорғау және қалпына келтіру режимін қамтамасыз ету;
2. Табиғат жылнамасын жүргізуді қоса алғанда, мемлекеттік табиғи-қорық қорының экологиялық жүйелерін, объектілерін зерделеу және олардың мониторингі жөнінде ғылыми зерттеулер ұйымдастыру және жүргізу;
3. Экологиялық-ағартушылық қызметті жүргізу;
4. Мемлекеттік табиғи қорықтың экологиялық жүйелеріне зиянды әсер етуі мүмкін шаруашылық және өзге объектілерді орналастыру жобалары мен схемалар мемлекеттік экологиялық сараптамасына қатысу.
5. Мемлекеттік табиғи қорық пен күзет аймағының аумағын экологиялық-ағартушылық, ғылыми және шектеулі туристік мақсаттарда пайдалануды реттеу;

- а) орман және дала өрттерінің алдын алу және сөндіру мақсатында жердегі және авиациялық жұмыстарды жүргізу;
- ә) ерекше қорғалатын табиғи аумақ әкімшілігімен келісіліп жасақталған туристік маршруттар мен соқпақтарда ұйымдасқан экскурсиялар мен туристік саяхаттар жүргізу.

Үстірт мемлекеттік табиғи қорығының аумағында тыйым салынған қызмет түрлері:

1. Мемлекеттік табиғи қорықтың бүкіл аумағында қорықтық күзет режимі белгіленеді, ол бойынша:
 - 1) аумақтың гидрологиялық режимін өзгертетін іс-әрекеттерге;
 - 2) мемлекеттік табиғи қорықтың жұмыс істеуімен байланысты емес үй-жайлар (құрылыстар және ғимараттар), жолдар, құбырлар, электр желілерін және басқа да коммуникациялар мен объектілер салуға;
 - 3) геологиялық – барлау жұмыстарына және пайдалы қазбалар өндіруге;
 - 4) топырақ қабатын бүлдіруге, минералдар шығымын бұзуға және тау жыныстарын жалаңаштауға;
 - 5) санитарлық мақсатта ағаш кесуді және күтім жасау мақсатында ағаш кесуді қоса алғанда, орман пайдаланудың барлық түрлеріне, тағамдық, дәрі-дәрмектік және техникалық өсімдіктер, гүлдер, тұқымдар дайындауға, шөп шабуға, мал жаюға және өсімдіктер қабатының бұзылуына әкеп соғатын өсімдіктер дүниесін пайдаланудың басқа да түрлеріне;
 - 6) мемлекеттік табиғи қорықтың күзет аймағында тұратын жергілікті халықтың мұқтажы үшін арнайы бөлінген учаскелерде уәкілетті орган белгілеген тәртіппен рұқсат етілетін, әуесқойлық балық аулауды қоспағанда, аң аулау мен балық аулауға;
 - 7) жануарларды аулауға және жойып жіберуге, олардың мекендеу ортасы мен жағдайларын бұзуға;
 - 8) жануарлар мен өсімдіктердің жаңа түрлерін жерсіндіруге, жануарлардың жекелеген түрлері санын жерлердің табиғи сыйымдылығы бойынша жол берілетін мөлшерден артық көбейтуге;
 - 9) мемлекеттік табиғи қорықтың коллекцияларын қалыптастыруды қоспағанда, коллекциялық материалдар жинауға;
 - 10) зиянкестерге, өсімдіктер мен жануарлардың ауруларына қарсы, сондай-ақ жануарлар санын реттеу үшін химиялық және биологиялық күрес әдістерін қолдануға;
 - 11) үй жануарларын айдап өтуге;
 - 12) қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган белгілеген нормадан асып түсетін жасанды жолмен жасалатын у-шуға және өзге де дыбыстық әсерлерге;
 - 13) егер қызмет қорғалатын ландшафтардың табиғи көрінісін өзгертуге немесе экологиялық жүйелердің орнықтылығын бұзуға әкеп соғуы мүмкін болса, не ерекше құнды табиғи ресурстарды сақтауға және молықтыруға қатер төндірсе, оған тиым салынады.

9. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда болу, оның жұмыс режимі және рекреациялық жүктемесі.

Қарауында мемлекеттік табиғи қорықтар бар мемлекеттік табиғи қорықтардың қызметкерлерін, сондай-ақ қарауында ЕҚТА бар мемлекеттік органдардың лауазымды тұлғаларын қоспағанда, жеке тұлғалар мемлекеттік табиғи қорықтар аумағына рұқсат беретін құжаттар болған кезде ғана жіберіледі.

Қорықтың аумағында немесе оның аумағынан тысқары жерлерде тұратын белгілі бір дінге сенушілердің құрмет тұтатын жерлерге (кұлшылық ету орындары) қорық аумағы арқылы өтетін жолдармен баруын қамтамасыз ету үшін мемлекеттік табиғи қорықтың әкімшілігі тиісті діни бірлестікпен келісім бойынша мемлекеттік табиғи қорық инспекторларының ілесіп жүруімен осы орындарға топталып баруға немесе осы орындарға топталып жақын келуге тегін рұқсат етуі мүмкін.

Қорық аумағында жеке тұлғаларға:

1. пайдаланымдағы, сондай-ақ арнайы экскурсиялық соқпақ жолдарда механикаландырылған және ат - арба көліктерімен жүруге, арнайы жасақталған орындарға қоюға рұқсат беріледі;
2. ерекше қорғалатын табиғи аумақ әкімшілігімен келісіп жасақталған туристік маршруттар мен соқпақтарда ұйымдасқан экскурсиялар мен туристік саяхаттар жүргізу;

Үстірт мемлекеттік табиғи қорығының рекреациялық жүктемесі жылына 850 адам.

(ЕҚТА түрі мен санатына, аумақтың функционалдық аймақталуына, рекреациялық және туристік мақсаттағы объектілердің рекреациялық сыйымдылығына байланысты әрбір ЕҚТА-тың өзіндік ерешеліктерін ескере отырып, ЕҚТА-да болу және рекреациялық ресурстарын пайдалану ережесі, ЕҚТА-ның жұмыс режимі баяндалады).

Паспортты әзірлеген: «Үстірт мемлекеттік табиғи қорық» мемлекеттік мекемесі
Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі
Орман және аңшылық шаруашылығы комитеті

М.О.

Паспорттың әзірленген күні

« 13 » Ақпан 2008 ж.

Үстірт мемлекеттік табиғи
қорығының паспортына
ЕҚТА атауы

1-қосымша

**Мемлекеттік табиғи-қорық қоры нысандарының
тізбесі**

Үстірт мемлекеттік табиғи қорығы
(ерекше қорғалатын табиғи аумақтың атауы)

р/с №	Мемлекеттік табиғи-қорық қоры объектілерінің атауы	Саны
1	2	3
1	Өсімдік түрлерінің болуы – барлығы	263
	оның ішінде сирек кездесетін және жойылып бара жатқан түрлері:	5
	1. бор рияны - rubia cretacea	
	2. кәдімгі жұмсақ жеміс - malacocarpus crithmitolius	
	3. майда қатыран - crambe edentula Fisch	
	4. хиуа сораңы - salsola Chiwensis	
2	Жануар түрлерінің болуы – барлығы	156
	Сүтқоректілер	29
	оның ішінде сирек кездесетін және жойылып бара жатқан түрлері:	8
	1. үстірт арқары - ovis vignei arcal Eversman	
	2. қарақұйрық - gazelle subguturosa	
	3. сабаншы –manul	
	4. қарақұлақ – felis caracal	
	5. шұбар күзен - vormela pereguzna	
	6. шағыл мысығы – felis margarita	
	7. ақбауыр жарқанат - otonycteris hemprichi	
	8. итаю - melivorna capensis	
	Бауырымен жоғалаушылар	15
	оның ішінде сирек кездесетін және жойылып бара жатқан түрлері:	1
	1. төрт жолақты қарашұбар жылан - elaphe quatuorineata	
	Қос мекенділер	1
1. көк құрбақа - bufo viridis laurentis		
Құстар	111	
оның ішінде сирек кездесетін және жойылып бара жатқан түрлері:	10	
1. ителгі - falco cherruq Gray		

	2. лашын - falco peregrinus Tunstall	
	3. бүркіт - aquila chrysaetos	
	4. дала қыраны - aquila nipalensis	
	5. жыланжегіш қыран - circaetus	
	6. жұртшы - neophron percnopterus	
	7. үкі - bubo bubo	
	8. қарабай - pleqadis falcinellis	
	9. қарабауыр бұлдырық - pterocles orientalis	
	10. жорға дуадақ - chlamydotis undulata	
3	Мемлекеттік табиғи-қорық қорының геологиялық, геоморфологиялық және гидрогеологиялық объектілерінің болуы, олардың атауы, орналасқан жері және қысқаша сипаттамасы:	
	Геологиялық объектілер:	3
	1. Қараған-Босаға тауы	
	2. Қарамая тауы	
	3. Көкесем-Босаға тауы	
	Геоморфологиялық объектілер:	1
	1. Қараған-Босаға карстық үңгірі	
	Гидрогеологиялық объектілер:	2
	1. Өнере бұлағы	
	2. Кендірлі бұлағы	

Жануарлардың индикаторлық түрлерінің саны

Үстірт мемлекеттік табиғи қорығы
(ерекше қорғалатын табиғи аумақтың атауы)

Жануардың атауы	Саны	
	Оңтайлы	2006 жыл
1	2	3
Сүтқоректілер		
Үстірт арқары - <i>ovis vignei arcal Eversman</i>	900	792
Қарақұйрық - <i>gazelle subguturosa</i>	200-250	213
Сабаншы – <i>felis manul</i>	30-40	26
Қарақұлақ – <i>felis caracal</i>	45	40
Шұбар күзен - <i>vormela peregusna</i>	30-40	30
Шағыл мысығы – <i>felis margarita</i>	25	18
Ақбауыр жарқанат - <i>otonycteris hemprichi</i>	30-35	33
Итаю - <i>melivorna capensis</i>	25-30	26
Құм қояны - <i>lepus tolai</i>	4500	4295
Бауырымен жорғалаушылар		
Дала ешкімеі - <i>t.songuinolentus</i>	7000	6700
Құстар		
Құз қарлығашы – <i>giparia rupestrus scop</i>	450	410
Дала бозторғайы - <i>melanocorypha calandra</i>	47000	45000
Үкі - <i>bubo bubo</i>	20-25	18
Қарабауыр бұлдырық - <i>pteroctes orientalis</i>	350-400	360
Жорға дуадақ - <i>Otis undulate Jacq</i>	60-80	70
Қарабай - <i>plegadis falcinellus</i>	10-15	12

Ителгі - <i>falco cherrug</i> Gray	20-25	20
Лашын - <i>falco peregrinus</i> Tunstall	20	14
Бүркіт - <i>aquila chrysaetos</i>	40-50	42
Дала қыраны - <i>aquila</i> gарах	40-50	38
Жыланжегіш қыран – <i>circaetus ferox</i>	30-40	28
Жұртшы - <i>neophron</i> percnopterus	20-25	22

Үстірт мемлекеттік табиғи
қорығының паспортына
ЕҚТА атауы
3-қосымша

Тарихи-мәдени мұра объектілерінің тізбесі
Үстірт мемлекеттік табиғи қорығы
(ерекше қорғалатын табиғи аумақтың атауы)

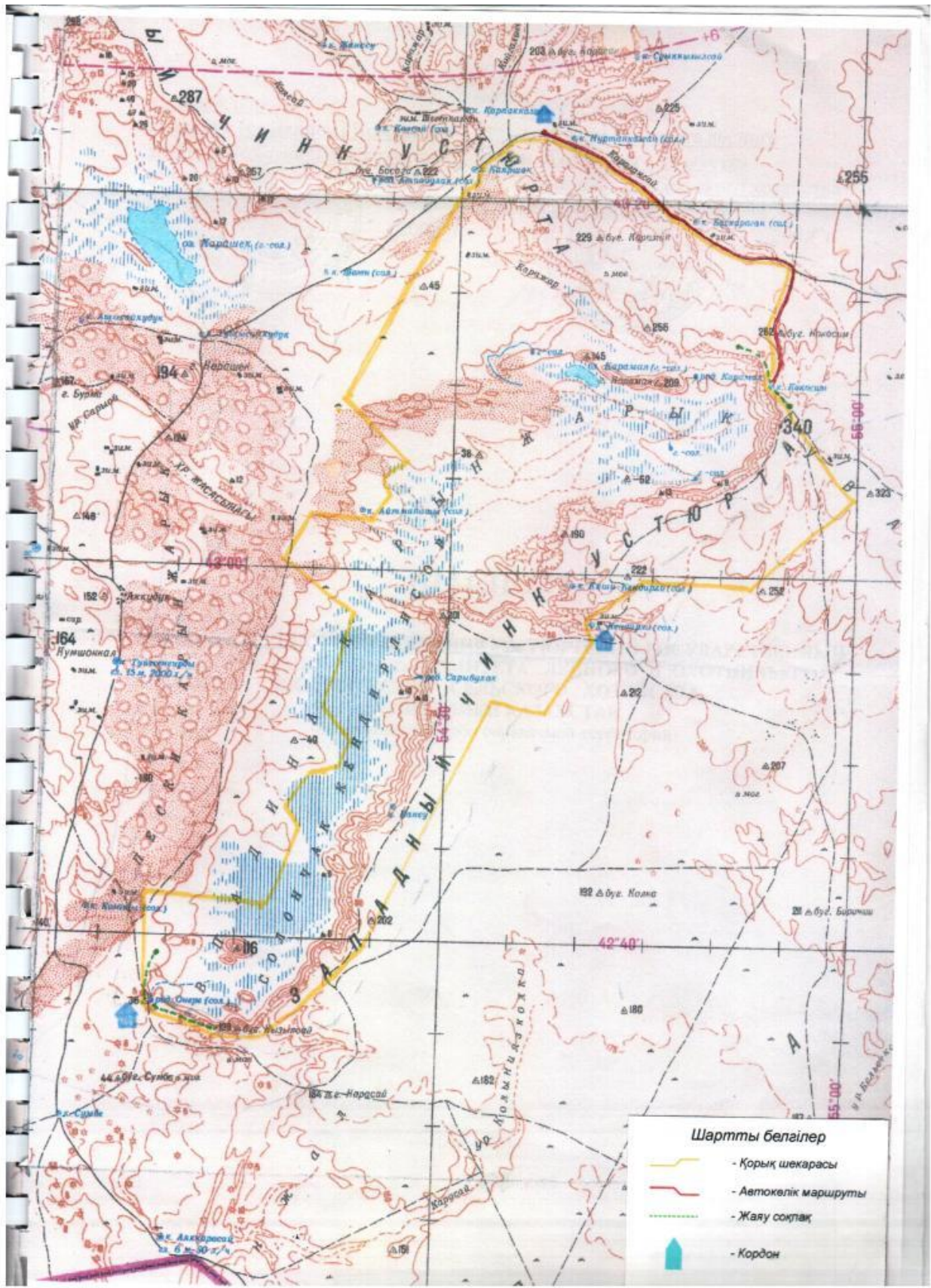
р/с №	Атауы	Орналасқан жері және сипаттамасы
1	2	3
1	Балуанияз Ата қорымы	Үстірт қорығының солтүстігінде, Мәметқазған құдығынан 3 км-дей батыста, төбе басында қойылған қорым. Бұрынғы атаулары Қалмақ үйген, Қараоба. Төбенің биіктігі 12-15 м. Қорымда XII-XIVғ. ескерткіштері кездеседі. Жойылып кеткендері бар. X ғ. ескерткіштері жақсы сақталған.
2	Көкесем қорымы	Көкесем құдығынан 1 км оңтүстік-шығыста орналасқан көне қорым. X ғасыр басындағы ескерткіштер кездеседі. 200-ге жуық нысан тіркелген, жақсы сақталған.

Үстірт мемлекеттік табиғи қорығының карта-сызбасына
(ЕҚТА атауы)

1-қосымша

Үстірт мемлекеттік табиғи қорығының
(ЕҚТА атауы)
туристік маршруттар мен соқпақтарының тізбесі

Р №	Маршрут	Маршруттың ұзындығы және түрі, км	Маршруттың инфрақұрылымы	Маршруттың қысқаша сипаттамасы	Рекреациялық жүктеменің шамасы	
					ай/адам	Жыл / адам
1	Өнере	аралас, 12	бақылау алаңдар №1,2	Өнере бұлағынан солтүстікке қарай 4 шақырым жерде №1 бақылау алаңы (20x15м) орналасқан. Алаңның шығыс бетінде Кендірлі соры, Үштөбе, бұлақты жағалай өскен қамыс пен жыңғыл көрінеді. Өнере бұлағынан оңтүстік-шығысқа қарай 8 шақырым жерде №2 бақылау алаңы (20x15м) орналасқан. Сор жиегінде құлама жарлар, табиғи тау кеуектері, төменнен сордағы тұзды көл көрінеді.	50	400
2	Көкесем	Аралас, 51	бақылау алаңдар №1,2	№1 бақылау алаңы Көкесем құдығынан солтүстік-батыс бетте 5 шақырым жерде орналасқан. Шығысы дала, батысы шын құз. Бақылау алаңы (суретке түсіру) шыннан 25-30 м қашықтықта, аумағы 30x15 м. №2 бақылау алаңы Көкесем құдығынан оңтүстік-шығыста 1 шақырым жерде орналасқан. Биіктігі 5-6 м, көлемі 700 ш.м-дей төбенің үстіндегі Көкесем қорымының батыс беткейінде орналасқан.	60	450

- Шартты белгілер**
- Қорық шекарасы
 - Автомобиль маршруты
 - Жаяу соқпақ
 - Қордон

«Утверждён»
приказом (решением) Комитета
лесного и охотничьего хозяйства
Министерства сельского хозяйства
Республики Казахстан
от « 20 » _____ 2008 г.

Зарегистрирован
приказом Комитета лесного
и охотничьего хозяйства
Министерства сельского хозяйства
Республики Казахстан
от « 20 » _____ 2008 г.
№ _____

ПАСПОРТ

ГОСУДАРСТВЕННОГО УЧРЕЖДЕНИЯ «УСТЮРТСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
ПРИРОДНЫЙ ЗАПОВЕДНИК» КОМИТЕТА ЛЕСНОГО И ОХОТНИЧЬЕГО
ХОЗЯЙСТВА МИНИСТЕРСТВА СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
(наименование особо охраняемой территории)

2008 год

1. Наименование особо охраняемой природной территории, её вид и категория

Государственное учреждение «Устьюртский государственный природный заповедник» Комитета лесного и охотничьего хозяйства Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан – относится к государственным природным заповедникам, имеет высшую категорию особо охраняемых природных территорий республиканского значения.

2. Название, номер и дата принятия акта государственного органа, которым создана или расширена особо охраняемая природная территория

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 12 июля 1984 года № 294 «Об организации Устьюртского государственного заповедника».

3. Наименование государственного органа, в ведении которого находится особо охраняемая природная территория

Комитет лесного и охотничьего хозяйства Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан.

4. Наименование организации, на которую возложена охрана особо охраняемой природной территории, не имеющей статуса юридического лица

5. Местонахождение особо охраняемой природной территории с картой-схемой с определением туристской инфраструктуры, географическими координатами, описанием границ, площадью ее территории и охранной зоны

5.1 Местонахождение особо охраняемой природной территории:
Республика Казахстан, Мангистауская область, Каракиянский район.
 (область, район, населенный пункт)

5.2 Граница заповедника на севере (43°18'с.ш. - 54°35'в.д.) проходит южнее вдоль дороги Конырат-Сенек. Восточная граница (43°16'с.ш.-54°54'в.д.) начинается от пересечения дороги Конрат-Сенек и дороги на колодец Кокесем и идёт на юг до колодца Кокесем. От колодца Кокесем поворачивается на восток и на протяжении 11 км делает поворот на юг (43°06'с.ш.-55°00'в.д.) и идёт на протяжении 15 км до кладбища Жанкий (43°01'с.ш.-54°54'в.д.) Далее делает поворот на запад и доходит до чинка урочища Кендирли. Далее идет к юго-западу (42°54'с.ш.-54°34'в.д.) 11 км, далее на запад (42°54'с.ш.-54°34'в.д.) 3 км, Затем поворачивает к югу и идет вдоль чинка отступая от него на 2-5 км до кладбища Елшибек проходя в 2-х

км от колодца Елшибек. Далее граница идет вдоль дороги Онере – Елшибек на расстоянии 500 м севернее от неё, до пересечения дорог в точке, расположенной в 1 км ($42^{\circ}36' \text{с.ш.} - 54^{\circ}09' \text{в.д.}$) от родника Онере, затем граница поворачивается на север ($42^{\circ}41' \text{с.ш.} - 54^{\circ}09' \text{в.д.}$) протяженностью 12 км. От середины сора граница поворачивает на север-32км и не доходя 4 км до конечности Шакпактымурын поворачивает на северо-запад ($42^{\circ}59' \text{с.ш.} - 54^{\circ}17' \text{в.д.}$) протяженностью 12 км, затем идет на север 7 км, далее поворачивается 6 км на восток ($43^{\circ}03' \text{с.ш.} - 54^{\circ}19' \text{в.д.}$) и идет до колодца Айтманаци. От колодца по кромке песков 6 км идёт на север, далее 6 км на северо-запад ($43^{\circ}07' \text{с.ш.} - 54^{\circ}21' \text{в.д.}$) и от этого места граница идет в северо-восточном направлении до пересечение с дорогой Конрат-Сенек.

(описание границ ООПТ со статусом юридического лица дается по поворотным точкам и с указанием географических координат, описание границ ООПТ, не имеющей статус юридического лица, дается по естественным рубежам)

5.3 Общая площадь ООПТ - 223342 га

Постановление Совета Министров Казахской ССР от 12 июля 1984 года №294 «Об организации Устьюртского государственного заповедника».
(площадь природоохранной организации дается в соответствии с государственным актом на право постоянного землепользования; площадь государственных памятников природы, государственных природных заказников, государственных заповедных зон в соответствии с решением Правительства Республики Казахстан или областного (города республиканского значения, столицы) исполнительного органа о создании ООПТ)

5.4 Площадь охранной зоны ООПТ - 56800 га.

Решение №188 от 18.06.1987 года исполкома Ералиевского районного Совета народных депутатов «О режиме охранной зоны Устьюртского государственного заповедника, расположенного на территории Ералиевского района Мангышлакской области».

(указывается название, номер и дата решения областного (города республиканского значения, столицы) исполнительного органа об установлении охранной зоны ООПТ)

5.5 Карта-схема ООПТ с указанием инфраструктуры ООПТ

Карта инфраструктуры Устьюртского государственного природного заповедника прилагается

(На карту-схему ООПТ наносится существующая и планируемая инфраструктура ООПТ: туристские маршруты и тропы ООПТ, бивачные стоянки, палаточные лагеря, пляжи, смотровые площадки, временные сооружения (торговые точки, киоски, летние кафе, лодочные станции, пункты проката, передвижные вагончики и трейлеры). Отдельно к карте-схеме ООПТ прилагаются перечень туристских маршрутов и троп ООПТ (с указанием допустимой рекреационной нагрузки) и перечень существующих и планируемых временных сооружений, размещенных на территории ООПТ (с указанием допустимой пропускной способности).

6. Перечень находящихся на особо охраняемой природной территории объектов государственного природно-заповедного фонда с их количественной и качественной характеристикой приводится в приложении I к паспорту

6.1 Индикаторные виды, определяющие состояние растительного и животного мира Устьюртского государственного природного заповедника.

(наименование ООПТ)

6.1.1. Растения:

На территории Устьюртского заповедника встречается 263 видов, из них 5 видов занесены в Красную книгу (катран беззубый, солянка хивинская, молочай твердобокальчатый, мягкоплодник критмолистный, марена меловая).

Индикаторные виды:

- мортук восточный – шығыс мортығы – *eremopyron orientale*;
 - полынь белая – ақ жусан – *a.terra-aibae*;
 - ремерия отогнутая – имек қызылтандай – *roemeria retracta*;
 - тростник южный – оңтүстік камысы – *phragmites australis*;
 - гребенщик вытянутый – ұзын жыңғыл – *tamarix elongata*;
 - козлоробордник красный – қызыл қойжелкек – *tragopogon ruber*;
 - зизифора тонкая – нәзік киікоты – *ziziphora tenuior*;
 - ферула вонючая – сасық құрай – *ferula assa-foetida*;
 - саксаул белый (персидский) – ақ сексеуіл – *haloxylon persicum*;
- (перечисляются индикаторные виды растений)

6.1.2 Животные:

На территории Устьюртского заповедника встречается 29 видов млекопитающих, 15 видов пресмыкающихся, 111 видов птиц, земноводные 1 вид, беспозвоночных около 300 видов, из них в Красную Книгу занесены млекопитающих 8 видов (устюртский горный баран, джейран, манул, каракал, перевязка, барханный кот, медоед, белобрюхий стрелоух), пресмыкающихся 1 вид (четырёхполосый полоз), птиц 10 видов (балобан, сапсан, беркут, степной орел, змея, стервятник, филин, каравайка, чернобрюхий рябок, джек).

Индикаторные виды:

Млекопитающие:

- устьюртский горный баран – устырт аркары – *ovis vignei arcal Eversman*;
- джейран – карақұйрық – *gazella subgutturosa*;
- манул – *f.elis manul*;
- каракал – *felis caracal*;
- перевязка – *vormela pereguzna*;
- барханный кот – *felis margarita*;
- белобрюхий стрелоух – *otonycteris hemprichi*;
- медоед – *melivorna capensis*;
- заяц-песчаник – құм қояны – *lepus tolai*;

Пресмыкающиеся:

- степная агама – дала ешкіемері – *t.sanguinolentus*;

Птицы:

- степной жаворонок – дала
- бозторгай – melanocorypha calandra;
- скалистая ласточка – күз
- карлыгашы – riparia rupestris scop;
- филин – үкі – bubo bubo;
- чернобрюхий рябок – карабауыр
- булдырык – pterocles orientalis;
- балобан – falco cherrug Gray;
- сапсан – falco peregrinus Tunstall;
- беркут – aquila chrysaetos;
- степной орел - aquila rapax;
- змеяял - circaetus ferox;
- стервятник – neophron
- persnopterus;
- каравайка - pleqadis falcinellis;
- джек – otis undulate Jacq;

6.1.3 Численность индикаторных видов животных приведены в приложении 2 к паспорту

6.2 Объекты историко-культурного наследия, расположенные на территории Устюртского государственного заповедника:

(наименование ООПТ)

1. кладбище Балуанияз Ата;
 2. кладбище Кокесем;
- (перечисляются объекты историко-культурного наследия)

6.2.1 Перечень объектов историко-культурного наследия приводится в приложении 3 к паспорту

7. Функциональные зоны особо охраняемой природной территории и вид режима их охраны, сведения о смежных собственниках земельных участков и землепользователях, их обязательствах и обременениях по природопользованию в охранной зоне

7.1 Режимы охраны особо охраняемой природной территории по функциональным зонам:

№ п/п	Наименование функциональной зоны	Площадь, га	Режим охраны
1	2	3	4
1	Устюртский государственный природный заповедник	223342	заповедный
	ВСЕГО:	223342	

7.2 Сведения о расположенных на ООПТ и в её охранной зоне собственников земельных участков и землепользователей, их обязательствах и обременениях по природопользованию

Охранная зона Устюртского государственного природного заповедника граничит с землями сельскохозяйственного назначения ТОО «Сенек» (приводится перечень всех собственников земельных участков и сторонних землепользователей, расположенных в границах ООПТ и её охранной зоны, с указанием категории земель и площадей земельных участков, а также установленные обязательства и обременения в природопользовании).

8. Разрешенные и запрещенные виды деятельности, а также ограничения на отдельные виды деятельности на особо охраняемой природной территории:

Разрешенные виды деятельности на территории Устьюртского ГПЗ.

1. Обеспечение режима охраны и восстановления биологического разнообразия государственного природного заповедника и его охранной зоны.
2. Организация и проведение научных исследований по изучению и мониторингу экологических систем, объектов государственного природно-заповедного фонда, включая ведение «Летописи природы».
3. Проведение эколого-просветительной деятельности.
4. Участие в государственной экологической экспертизе проектов и схем размещения хозяйственных и иных объектов, которые могут оказать вредное воздействие на экологические системы государственного природного заповедника;
5. Регулирование использования территории государственного природного заповедника и его охранной зоны в эколого-просветительных, научных и ограниченных туристских целях.
 - а) На территории государственных природных заповедников допускается проведение наземных и авиационных работ по предупреждению и тушению лесных и степных пожаров.
 - б) Проведение организованных экскурсий и туристских походов, предварительно согласованных с администрацией особо охраняемой природной территории по установленным туристским маршрутам и тропам.

Запрещенные виды деятельности на территории Устьюртского ГПЗ.

1. на всей территории государственного природного заповедника устанавливается заповедный режим охраны, при котором запрещаются:
 - 1) действия, изменяющие гидрологический режим территории;
 - 2) строительство зданий(строений и сооружений), дорог, трубопроводов, линий электропередачи и других коммуникаций и объектов, не связанных с функционированием государственного природного заповедника;
 - 3) геологоразведочные работы и добыча полезных ископаемых;
 - 4) нарушение почвенного покрова, разрушение выходов минералов и обнажений горных пород;
 - 5) все виды лесопользования, включая санитарные рубки и рубки ухода за лесом, заготовка пищевых, лекарственных и технических растений, цветов, семян, сенокосение, пастьба скота и другие виды пользования растительным миром, приводящие к нарушению растительного покрова;
 - 6) охота и рыболовства, за исключением любительского рыболовства, разрешаемого для нужд местного населения, проживающего в охранной зоне государственного природного заповедника, на специально выделенных участках в порядке, установленном уполномоченным органом;

- 7) отлов и уничтожение животных, нарушение среды и условий их обитания;
- 8) интродукция новых видов животных и растений, проведение мероприятий по увеличению численности отдельных видов животных выше допустимой по естественной емкости угодий;
- 9) сбор коллекционных материалов, за исключением формирования коллекций государственного природного заповедника;
- 10) применение химических и биологических методов борьбы с вредителями, болезнями растений и животных, а также для регулирования численности животных;
- 11) прогон домашних животных;
- 12) шумовые и иные акустические воздействия искусственного происхождения, превышающие нормы, установленные уполномоченным органом в области охраны окружающей среды;
- 13) деятельность, если она может повлечь изменения естественного облика охраняемых ландшафтов или нарушение устойчивости экологических систем либо угрожает сохранению и воспроизводству особо ценных природных ресурсов.

9. Правила посещения, режим работы и рекреационная нагрузка особо охраняемой природной территории.

Пребывание физических лиц на территории государственного природного заповедника допускается только при наличии разрешающих документов, за исключением работников государственных природных заповедников, а также должностных лиц государственных органов, в ведении которых находятся государственные природные заповедники.

Для обеспечения доступа к местам, почитаемым последователями той или иной религии (места паломничества), находящимся на территории заповедника или за пределами его территории, по дорогам, проходящим через территорию заповедника, администрации государственного природного заповедника по согласованию с соответствующим религиозным объединением может быть разрешено безвозмездное, в сопровождении инспекторов государственного природного заповедника, групповое посещение этих мест или подход к этим местам.

Физическим лицам на территории заповедника допускается:

1. движение средств механизированного и гужевого транспорта по дорогам общего пользования и специальным дорогам экскурсионных маршрутов и их стоянка в специально оборудованных местах;
2. проведение организованных экскурсий и туристских походов, предварительно согласованных с администрацией особо охраняемой природной территории по установленным туристским маршрутам и тропам;

Рекреационная нагрузка Устьюртского государственного природного заповедника составляет 850 человек в год.

(в зависимости от вида и категории ООПТ, функционального зонирования территории, рекреационной емкости объектов рекреационного и туристского назначения, излагаются правила посещения и пользования рекреационными ресурсами ООПТ, режим работы ООПТ с учетом индивидуальных особенностей каждой ООПТ).

Паспорт разработан: Государственным учреждением «Устьюртский
государственный природный заповедник»
Комитета лесного и охотничьего хозяйства,
Министерства сельского хозяйства
Республики Казахстан

Дата разработки паспорта:

«13» мая 2008 г.

Приложение 1
к паспорту Устьюртского
государственного
природного заповедника
(наименование ООПТ)

Перечень
объектов государственного природно-заповедного фонда
Устьюртский государственный природный заповедник
(наименование особо охраняемой природной территории)

№ п/ п	Наименование объектов государственного природно-заповедного фонда	Количество
1	2	3
1	Наличие видов растений - всего	263
	в том числе редких и исчезающих:	5
	1.марена меловая - <i>rubia cretacea</i>	
	2.мягкоплодник критмолистный – <i>malacocarpus crithmitolius</i>	
	3.катран беззубый – <i>crambe edentula</i> Fisch	
	4.солянка хивинская – <i>salsola Chiwensis</i>	
	5.молочай твердобокальчатый – <i>euphorbia sclerocyathium</i>	
2	Наличие видов животных - всего	156
	Млекопитающие	29
	в том числе редких и исчезающих:	8
	1.устюртский горный баран – <i>ovis vignei arcal</i> Eversman	
	2.джейран – <i>gazelle subguturosa</i>	
	3.манул – <i>felis manul</i>	
	4.каракал – <i>felis caracal</i>	
	5.перевязка – <i>vormela pereguzna</i>	
	6.барханный кот – <i>felis margarita</i>	
	7.белобрюхий стрелок - <i>otonycteris hemprichi</i>	
	8.медоед – <i>melivorna capensis</i>	
	Пресмыкающиеся	15
	в том числе редких и исчезающих:	1
	Четырёхполосый полоз – <i>elaphe quatuorineata</i>	
	Земноводные	1
	Зеленая жаба – <i>bufo viridis laurentis</i>	
	Птицы	111
	в том числе редких и исчезающих	10
	1.балобан – <i>falco cherruq</i> Gray	
	2.сапсан – <i>falco peregrinus</i> Tunstall	

	3.беркут – aquila chrysaetos	
	4.степной орел - aquila nipalensis	
	5.змеяяд - circaetus	
	6.стервятник – neophron percnopterus	
	7.филин - bubo bubo	
	8.каравайка - pleqadis falcinellis	
	9.чернобрюхий рябок - pterocles orientalis	
	10.джек – chlamydotis undulata	
3	Наличие геологических, геоморфологических, гидрологических объектов государственного природно-заповедного фонда, их наименование, местонахождение и краткая характеристика*:	
	Геологические	3
	гора Караган Босага	
	гора Карамая	
	гора Босага Кокесем	
	Геоморфологические	1
	пещера карстовая Караган Босага	
	Гидрологические	2
	родник Онере	
	родник Кендирли	

Данные объекты входят в перечень геологических объектов, утвержденным Постановлением Правительства Республики Казахстан от 28 сентября 2006 года № 932 «Об утверждении перечня объектов государственного природно-заповедного фонда республиканского значения».

Численность индикаторных видов животных
Устьюртский государственный природный заповедник
(наименование особо охраняемой природной территории)

Наименование животного	Численность	
	Оптимальная	2006 год
1	2	3
Млекопитающие		
Устьюртский горный баран - <i>ovis vignei arcal</i> Eversman	900	792
Джейран - <i>gazella subgutturosa</i>	200-250	213
Манул – <i>felis manul</i>	30-40	26
Каракал – <i>felis caracal</i>	45	40
Перевязка – <i>vormela peregusna</i>	30-40	30
Барханный кот – <i>felis margarita</i>	25	18
Белобрюхий стрелок - <i>otonycteris hemprichi</i>	30-35	33
Медоед – <i>melivorna capensis</i>	25-30	26
Заяц-песчаник - <i>lepus tolai</i>	4500	4295
Пресмыкающиеся		
Степная агама - <i>t.sanguinolentus</i>	7000	6700
Птицы		
Скалистая ласточка – <i>Riparia rupestris scop</i>	450	410
Степной жаворонок - <i>melanocorypha calandra</i>	47000	45000
Чернобрюхий рябок - <i>pteroctes orientalis</i>	350-400	360
Филин - <i>bubo bubo</i>	20-25	18
Балобан – <i>falco cherruq Gray</i>	20-25	20
Сапсан – <i>falco peregrinus Tunstall</i>	20	14

Беркут – <i>aquila chrysaetus</i>	40-50	42
Степной орел – <i>aquila</i> гарах	40-50	38
Змеяяд – <i>circaetus ferox</i>	30-40	28
Стервятник – <i>neophron</i> <i>percnopterus</i>	20-25	22
Каравайка – <i>plegadis</i> <i>falcinellus</i>	10-15	12
Джек – <i>Otis undulate</i> Jacq	60-80	70

Приложение 3
к паспорту Устюртского
государственного
природного заповедника
(наименование ООПТ)

Перечень
объектов историко-культурного наследия
Устюртский государственный природный заповедник
(наименование особо охраняемой природной территории)

№ п/п	Наименование	Местонахождение и характеристика
1	2	3
1	Кладбище Балуанияз Ата	Кладбище расположена на холме в 3 км западнее колодца Маметказган. Прежние названия: Калмакуйген, Караоба. Высота холма 12-15 м. На кладбище встречаются памятники XII-XIV вв. некоторые из них на грани исчезновения. Памятники XIX века хорошо сохранились.
2	Кладбище Кокесем	Кладбище Кокесем расположена в 1 км юго-восточнее колодца Кокесем. Старинное кладбище, встречаются памятники начала X века. Количество объектов около 200 единиц, в хорошем состоянии.

Приложение 1
к карте-схеме Устьюртского
государственного
природного заповедника
(наименование ООПТ)

Перечень
туристических маршрутов и троп
Устьюртского государственного природного заповедника
(наименование ООПТ)

№ п/п	Маршрут	Вид и протяжённость маршрута, км	Инфраструктура Маршрута	Краткое описание маршрута	Допустимая рекреационная нагрузка	
					чел/месяц	чел/год
1	Онере	Комбинированный 12	Наблюдательный пункт № 1,2	Наблюдательный пункт №1, площадь 20х15 м, расположена в 4 км севернее родника Онере. С востока наблюдательного пункта видны Кендирили сор и Уштобе. По руслу родника произрастает тростник и гребенщик. Наблюдательный пункт №2, площадь 20х15 м, расположена в 8 км юго-восточнее родника Онере. Со стороны сора видны чинк и солёное озеро.	50	400
2	Кокесем	Комбинированный 51	Наблюдательный пункт №1,2	Наблюдательный пункт №1 расположен в 5 км северо-западнее колодца Кокесем. С востока - степь, с запада - чинк. Наблюдательный пункт (для фотоснимков) находится на расстоянии 25-30м от чинка, площадь 30х15м. Наблюдательный пункт №2 расположен в 1 км юго-восточнее колодца Кокесем. Кладбище Кокесем находится на холме высотой 5-6 м, площадью около 700 кв. м. Наблюдательный пункт расположен в западной части этого холма.	60	450

